

หมวด 2 คำมั่นว่าจะให้รางวัล

ความทั่วไป

1. “คำมั่น” คืออะไร

“คำมั่น” คือ การแสดงเจตนาให้ความแน่นอนว่าตนจะกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง การให้คำมั่นอาจมีได้หลายกรณี กล่าวคือ

1.1 คำมั่นว่าจะให้รางวัล (มาตรา 362, 365)

1.2 คำมั่นว่าจะให้เบี้ยปรับ เมื่อตนกระทำหรืองดเว้นกระทำการอันหนึ่งอันใด (มาตรา 383 วรรคสอง)

1.3 คำมั่นว่าจะใช้เงินในตั๋วสัญญาใช้เงิน (มาตรา 982 และมาตราต่อๆ ไป)

1.4 คำมั่นว่าจะทำสัญญา ซึ่งได้แก่ คำมั่นว่าจะซื้อ คำมั่นว่าจะขาย (มาตรา 456) คำมั่นว่าจะให้ (มาตรา 526) คำมั่นว่าจะขายในสัญญาเช่าซื้อ (มาตรา 572) และคำมั่นว่าจะทำสัญญาอื่นๆ ซึ่งมีสินจ้างตอบแทนในการให้คำมั่นหรือเป็นสัญญาที่มีค่าตอบแทน เช่น คำมั่นว่าจะให้เช่าทรัพย์สิน¹ ฯลฯ

2. คำมั่นว่าจะให้รางวัล

“คำมั่น” ที่จะอธิบายในวิชากฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยนิติกรรมและสัญญา นี้ ได้แก่ คำมั่นว่าจะให้รางวัลตามมาตรา 362 และ 365 เท่านั้น

คำมั่นว่าจะให้รางวัลแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

---

¹ในสัญญาเช่าทรัพย์สินซึ่งกำหนดระยะเวลาเช่า 2 ปีนั้น ได้ตกลงกันว่าเมื่อครบกำหนดนี้ ผู้เช่ามีสิทธิจะเช่าต่อไปอีก 2 ปี โดยแจ้งความจำนงให้ผู้เช่ารู้ ดังนั้นเป็นคำมั่นจะให้เช่าทรัพย์สินอันใช้บังคับได้ (คำพิพากษาฎีกาที่ 626/2490)

- 2.1 คำมั่นว่าจะให้รางวัลแก่ผู้ซึ่งกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งสำเร็จ (มาตรา 362)
- 2.2 คำมั่นว่าจะให้รางวัลในการประกวดชิงรางวัล (มาตรา 365)

บทที่ 1

คำมั่นว่าจะให้รางวัลแก่ผู้ซึ่งกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งสำเร็จ

1. ลักษณะของคำมั่นว่าจะให้รางวัลแก่ผู้ซึ่งกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งสำเร็จ

มาตรา 362 บัญญัติว่า

“บุคคลออกโฆษณาให้คำมั่นว่าจะให้รางวัลแก่ผู้ซึ่งกระทำการใด ท่านว่าจำต้องให้รางวัลแก่บุคคลใดๆ ผู้ใดกระทำการนั้น แม้ถึงมิใช่ว่าผู้นั้นจะได้กระทำเพราะเห็นแก่รางวัล”

จะเห็นได้ว่าคำมั่นว่าจะให้รางวัลมีลักษณะสำคัญดังนี้

1.1 ต้องกระทำโดยการโฆษณา

คำมั่นว่าจะให้รางวัลแก่ผู้ซึ่งกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งสำเร็จตามมาตรา 362 นี้ ต้องกระทำโดยการโฆษณา คือ เป็นการเสนอต่อประชาชนทั่วไปให้กระทำการตามที่ได้โฆษณาไว้

การโฆษณา จะกระทำโดยวิธีใดๆ ก็ได้ ข้อสำคัญอยู่ที่การกระทำนั้นต้องมีลักษณะเป็นการโฆษณาต่อประชาชนทั่วไป เช่น ประกาศแจ้งความทางวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ พิมพ์เป็นแผ่นปลิวแจกจ่ายแก่ประชาชนทั่วไป ทำประกาศปิดไว้ในที่ชุมนุมชน พูดประกาศต่อหน้าประชาชน ฯลฯ

เมื่อได้โฆษณาโดยวิธีใดวิธีหนึ่งดังกล่าวนี้แล้ว คำมั่นว่าจะให้รางวัลนั้นก็จะมีผลสมบูรณ์

1.2 บุคคลผู้กระทำการตามคำมั่นจะได้กระทำเพราะเห็นแก่รางวัลหรือไม่ ไม่สำคัญ

บุคคลผู้กระทำการตามคำมั่นจะได้ทราบถึงการโฆษณาคำมั่นนั้นหรือไม่ และได้กระทำการตามคำมั่นไปโดยเห็นแก่รางวัลหรือไม่ ไม่ใช่ข้อสำคัญ ถ้าบุคคลใดได้กระทำการตามคำมั่นเป็นผลสำเร็จ ผู้ให้คำมั่นก็จำต้องให้รางวัลแก่บุคคลนั้นตามที่ได้โฆษณาคำมั่นไว้

ตัวอย่าง

ก. ประกาศแจ้งความทางหนังสือพิมพ์รายวันว่า ผู้ใดเก็บบัตรประจำตัวประชาชนของ ก. และหนังสือเดินทางไปต่างประเทศ ก. ซึ่งหล่นหายไปและนำมาคืนให้แก่ ก. จะให้รางวัล 1,000 บาท

ข. เก็บบัตรประจำตัวประชาชนและหนังสือเดินทางนั้นได้ จึงนำมาคืนให้ ก.

เช่นนี้ ไม่ว่า ข. จะได้ทราบประกาศแจ้งความของ ก. หรือไม่ และไม่ว่า ข. นำมาคืนโดยเจตนาจะรับเงินรางวัลหรือไม่ก็ตาม ข. ย่อมมีสิทธิได้รับเงินรางวัล 1,000 บาท จาก ก. ตามคำมั่นของ ก.

2. การถอนคำมั่นว่าจะให้รางวัลแก่ผู้ซึ่งกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งสำเร็จ

มาตรา 363 บัญญัติว่า

“ในกรณีที่กล่าวมาในมาตราก่อนนี้ เมื่อยังไม่มีใครทำการสำเร็จดังบ่งไว้ในนั้นอยู่ตราบใด ผู้ให้คำมั่นจะถอนคำมั่นของตนเสียโดยวิธีเดียวกับที่โฆษณานั้นก็ได้ เว้นแต่จะได้แสดงไว้ในโฆษณานั้นว่าจะไม่ถอน

ถ้าคำมั่นนั้นไม่อาจจะถอนโดยวิธีดังกล่าวมาก่อน จะถอนโดยวิธีอื่นก็ได้ แต่ถ้าเช่นนั้น การถอนจะเป็นอันสมบูรณ์ใช้ได้เพียงเฉพาะต่อบุคคลที่รู้

ถ้าผู้ให้คำมั่นได้กำหนดระยะเวลาให้ด้วยเพื่อทำการอันบ่งนั้นไว้ ท่านให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ให้คำมั่นได้สละสิทธิที่จะถอนคำมั่นนั้นเสียแล้ว”

แยกพิจารณาได้ดังนี้

2.1 กรณีที่จะถอนคำมั่นได้

เมื่อได้มีการโฆษณาคำมั่นว่าจะให้รางวัลดังกล่าวแล้ว ผู้ให้คำมั่นอาจถอนคำมั่นว่าจะให้รางวัลนั้นได้ ภายใต้บังคับแห่งบทบัญญัติมาตรา 363 วรรคแรก คือ

- (1) ต้องเป็นเวลาที่ยังไม่มีใครทำการสำเร็จตามที่บ่งไว้ในคำมั่น และ
- (2) คำมั่นนั้นมีได้แสดงไว้ว่าจะไม่ถอน

2.2 วิธีถอนคำมั่น

การถอนคำมั่นว่าจะให้รางวัลดังกล่าวนี้ โดยหลักทั่วไป ในมาตรา 363 วรรคแรก ต้องกระทำโดยวิธีเดียวกับที่ได้โฆษณาคำมั่นไว้ เช่น โฆษณาคำมั่นว่าจะให้รางวัลไว้ทางหนังสือ

พิมพ์รายวัน การถอนคำมั่นก็ต้องกระทำโดยการโฆษณาทางหนังสือพิมพ์รายวันเช่นเดียวกัน จะกระทำโดยวิธีอื่น คือ ประกาศแจ้งความทางวิทยุกระจายเสียงหรือตีพิมพ์ประกาศในที่ชุมนุมชน หาได้ไม่

แต่อย่างไรก็ตาม มีข้อยกเว้น ในมาตรา 363 วรรคสองว่า ถ้าไม่อาจถอนคำมั่นว่าจะให้รางวัลนั้นโดยวิธีเดียวกับที่โฆษณา จะถอนโดยวิธีอื่นก็ได้ เช่น โฆษณาคำมั่นว่าจะให้รางวัลไว้ทางหนังสือพิมพ์ ก. เมื่อผู้ให้คำมั่นต้องการถอนคำมั่นนั้น ปรากฏว่าหนังสือพิมพ์ ก. ถูกปิดจึงไม่อาจถอนคำมั่นโดยทางหนังสือพิมพ์ ก. ได้ เช่นนี้ ผู้ให้คำมั่นอาจถอนคำมั่นโดยทางหนังสือพิมพ์ ข. หรือทางวิทยุกระจายเสียง หรือตีพิมพ์ประกาศในที่ชุมนุมชนแทนได้

แต่การถอนคำมั่นโดยวิธีอื่นนี้ มีผลสมบูรณ์ใช้ได้เพียงเฉพาะต่อบุคคลที่รู้เท่านั้น ส่วนคนอื่นที่ไม่รู้ ยังคงถือว่ามีภาระโฆษณาคำมั่นว่าจะให้รางวัลอยู่ต่อไป หากเขากระทำการสำเร็จตามคำมั่นและมาขอรับรางวัล ผู้ให้คำมั่นจะปฏิเสธโดยอ้างว่าถอนคำมั่นแล้วหาได้ไม่ เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าบุคคลนั้นได้ทราบการโฆษณาถอนคำมั่นแล้ว

2.3 การสละสิทธิในการถอนคำมั่น

การสละสิทธิในการถอนคำมั่นนี้ ตามมาตรา 363 จะเห็นได้ว่า ผู้ให้คำมั่นอาจสละสิทธิในการถอนคำมั่นได้ 2 กรณี คือ

2.3.1 ผู้ให้คำมั่นแสดงไว้ในโฆษณาคำมั่นว่าจะไม่ถอน

ถ้าผู้ให้คำมั่นแสดงไว้ในโฆษณาคำมั่นว่าจะไม่ถอนคำมั่น ผู้ให้คำมั่นก็หมดสิทธิที่จะถอนคำมั่น และต้องผูกพันตามคำมั่นนั้นตลอดไปไม่มีจำกัดเวลา เพราะไม่มีกฎหมายกำหนดอายุของคำมั่นว่าจะให้รางวัลไว้

2.3.2 ผู้ให้คำมั่นได้กำหนดระยะเวลาเพื่อทำการอันปวงไว้ในคำมั่น

ถ้าผู้ให้คำมั่นได้กำหนดระยะเวลาเพื่อทำการอันปวงไว้ในคำมั่น มาตรา 363 วรรคสามให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ให้คำมั่นได้สละสิทธิที่จะถอนคำมั่นนั้นเสียแล้ว

กรณีนี้เป็นข้อสันนิษฐานของกฎหมายเท่านั้น และกฎหมายเพียงแต่ สันนิษฐานไว้ก่อน มิใช่ข้อสันนิษฐานเด็ดขาด ดังนั้น หากผู้ให้คำมั่นไม่ได้สละสิทธิในการถอนคำมั่น ย่อมนำสืบหักล้างข้อสันนิษฐานของกฎหมายเช่นนี้ได้

ตัวอย่าง

ก. โฆษณาให้คำมั่นว่าจะให้รางวัล 1,000 บาท แก่บุคคลซึ่งนำเอาสุนัขของ ก. ที่หาย

ไปกลับคืนมาให้ ก. ได้ภายใน 1 เดือน เช่นนี้ กฎหมายให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่า ก. ได้สละสิทธิที่จะถอนคำมั่นนั้นภายในเวลา 1 เดือน

แต่ถ้า ก. ผู้โฆษณาให้คำมั่นมีข้อพิสูจน์หักล้างข้อสันนิษฐานของกฎหมายได้ ก็ต้องถือว่า ก. มิได้สละสิทธิที่จะถอนคำมั่นแต่อย่างใด

3. บุคคลผู้มีสิทธิได้รับรางวัล

มาตรา 364 บัญญัติว่า

“ถ้าบุคคลหลายคนกระทำการอันบ่งไว้ในโฆษณา ท่านว่าเฉพาะแต่คนที่ทำได้ก่อนใครหมดเท่านั้นที่มีสิทธิจะได้รับรางวัล

ถ้าบุคคลหลายคนกระทำการอันนั้นได้พร้อมกัน ท่านว่าแต่ละคนมีสิทธิจะได้รับรางวัลเป็นส่วนแบ่งเท่าๆ กัน แต่ถ้ารางวัลนั้นมีสภาพแบ่งไม่ได้ก็ดี หรือถ้าตามข้อความแห่งคำมั่นนั้นบุคคลแต่คนเดียวจะพึงรับรางวัลก็ดี ท่านให้วินิจฉัยด้วยวิธีจับสลาก

บทบัญญัติดังกล่าวมาในวรรคทั้งสองข้างต้นนั้น ท่านมิให้ใช้บังคับ ถ้าในโฆษณานั้นแสดงเจตนาไว้เป็นอย่างอื่น”

ในกรณีที่มีการโฆษณาให้คำมั่นว่าจะให้รางวัล เนื่องจากเป็นการประกาศโฆษณาแก่ประชาชนทั่วไป ดังนั้น จึงอาจมีบุคคลหลายคนกระทำการอันบ่งไว้ในคำมั่นนั้นได้สำเร็จ กฎหมายจึงต้องบัญญัติจัดลำดับผู้มีสิทธิจะได้รับรางวัลไว้เพื่อให้มีปัญหาได้เพียงกันขึ้นได้ กล่าวคือ

3.1 เฉพาะแต่คนที่กระทำได้สำเร็จก่อนใครหมดเท่านั้นที่มีสิทธิจะได้รับรางวัล

3.2 ถ้าบุคคลหลายคนกระทำได้สำเร็จพร้อมกัน แต่ละคนมีสิทธิจะได้รับรางวัลเป็นส่วนแบ่งเท่าๆ กัน เว้นแต่

(1) รางวัลนั้นมีสภาพแบ่งไม่ได้ หรือ

(2) ตามข้อความแห่งคำมั่นนั้น บุคคลแต่เพียงคนเดียวจะพึงได้รับรางวัล

เช่นนี้ กฎหมายให้วินิจฉัยโดยวิธีจับสลาก

แต่อย่างไรก็ตาม วิธีจัดลำดับผู้มีสิทธิจะได้รับรางวัลดังกล่าวข้างต้นนี้ย่อมไม่นำมาใช้บังคับถ้าผู้โฆษณาให้คำมั่นได้แสดงเจตนากำหนดวิธีจัดลำดับผู้มีสิทธิจะได้รับรางวัลไว้เป็นอย่างอื่น เช่น

กำหนดไว้ในโฆษณาให้คำมั่นว่า ในกรณีที่มีบุคคลหลายคนกระทำการอันบ่งไว้ในโฆษณานี้สำเร็จ จะให้รางวัลแก่ผู้ซึ่งกระทำการสำเร็จตามคำมั่นและมาแจ้งขอรับรางวัลก่อน

หรือกำหนดไว้ในโฆษณาให้คำมั่นว่า ในกรณีที่มีผู้กระทำการตามคำประกาศนี้สำเร็จพร้อมกันหลายคน จะให้รางวัลแก่ผู้ซึ่งกระทำการสำเร็จตามคำมั่นและมีอายุน้อยที่สุด โดยไม่มีการจับสลาก

บทที่ 2 คำมั่นว่าจะให้รางวัลในการประกวดชิงรางวัล

มาตรา 365 บัญญัติว่า

“คำมั่นว่าจะให้รางวัลอันมีความประสงค์เป็นการประกวดชิงรางวัลนั้นจะสมบูรณ์ก็ต่อเมื่อได้กำหนดระยะเวลาไว้ในคำโฆษณาด้วย

การที่จะตัดสินว่าผู้ประกวดคนไหนได้กระทำสำเร็จตามเงื่อนไขในคำมั่นภายในเวลากำหนดหรือไม่ก็ดี หรือตัดสินในระหว่างผู้ประกวดหลายคนนั้นว่าคนไหนดีกว่ากันอย่างไรก็ดี ให้ผู้ชี้ขาดซึ่งได้ระบุชื่อไว้ในโฆษณานั้นเป็นผู้ตัดสิน หรือถ้ามิได้ระบุชื่อผู้ชี้ขาดไว้ ก็ให้ผู้ให้คำมั่นเป็นผู้ตัดสิน คำตัดสินอันนี้ย่อมผูกพันผู้ที่เกี่ยวข้องด้วยทุกฝ่าย

ถ้าได้คะแนนทำดีเสมอกัน ท่านให้นำบทบัญญัติแห่งมาตรา 364 วรรคสอง มาใช้บังคับแล้วแต่กรณี

การโอนกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินที่เข้าประกวดนั้น ผู้ให้คำมั่นจะเรียกให้โอนแก่ตนได้ต่อเมื่อได้ระบุไว้ในโฆษณาว่าจะพึงโอนเช่นนั้น”

คำมั่นว่าจะให้รางวัลในการประกวดชิงรางวัลซึ่งบัญญัติไว้ในมาตรา 365 มีข้อควรพิจารณา ดังนี้

1. ลักษณะของคำมั่นว่าจะให้รางวัลในการประกวดชิงรางวัล

คำมั่นว่าจะให้รางวัลในการประกวดชิงรางวัลเป็นคำมั่นที่กำหนดไว้ว่าจะให้รางวัลแก่บุคคลซึ่ง

- (1) กระทำการตามเงื่อนไขในคำมั่นสำเร็จภายในเวลากำหนด หรือ
- (2) กระทำการตามเงื่อนไขในคำมั่นได้ดีกว่าผู้ประกวดคนอื่นๆ

การประกวดชิงรางวัลนั้นยอมแล้วแต่กรณีว่าผู้ให้คำมั่นกำหนดให้ประกวดอะไร เช่น การถ่ายภาพ การเขียนภาพ การแต่งหนังสือ การประกวดนางงาม ฯลฯ

ทั้งนี้ ผู้ให้คำมั่นต้องกำหนดระยะเวลาไว้ในคำโฆษณาด้วย เช่น ผู้เข้าประกวดภาพถ่ายต้องส่งภาพถ่ายให้แก่คณะกรรมการภายใน 15 วันนับแต่วันโฆษณาคำมั่น หรือผู้เข้าประกวดนางงามต้องมาเดินบนเวทีประกวดความงามตามหมายกำหนดการที่ระบุไว้ เป็นต้น

ถ้าไม่ได้กำหนดระยะเวลาไว้ในคำโฆษณา คำมั่นว่าจะให้รางวัลในการประกวดชิงรางวัลนั้นยอมไม่สมบูรณ์ คือ ไม่มีผลผูกพันผู้ให้คำมั่นเลย

2. การตัดสินชี้ขาด

2.1 ผู้ตัดสินชี้ขาด

ผู้ตัดสินชี้ขาดในการประกวดชิงรางวัล คือ ผู้ซึ่งได้ระบุชื่อไว้ในคำโฆษณา แต่ถ้าในคำโฆษณามีได้ระบุชื่อผู้ตัดสินชี้ขาดไว้ ก็ให้ผู้ให้คำมั่นนั้นเองเป็นผู้ตัดสินชี้ขาด

2.2 หลักเกณฑ์ในการตัดสินชี้ขาด

หลักเกณฑ์ในการตัดสินชี้ขาดว่าจะให้รางวัลแก่ผู้ประกวดคนใด ก็คือผู้ประกวดได้กระทำสำเร็จตามเงื่อนไขภายในเวลากำหนดหรือไม่ หรือผู้ประกวดคนไหนทำได้ดีกว่าผู้ประกวดคนอื่นๆ

2.3 ผลของคำตัดสินชี้ขาด

เมื่อผู้ตัดสินชี้ขาดซึ่งได้ระบุชื่อไว้ในคำโฆษณาหรือผู้ให้คำมั่น แล้วแต่กรณี ได้ตัดสินชี้ขาดแล้ว คำตัดสินชี้ขาดนั้นยอมมีผลผูกพันผู้ที่เกี่ยวข้องด้วยทุกฝ่าย คือ ผู้ให้คำมั่นต้องจ่ายรางวัลตามคำโฆษณาของตนให้แก่ผู้ประกวดซึ่งได้รับการตัดสินชี้ขาดว่าทำได้ดีกว่าผู้ประกวดคนอื่นๆ และผู้ประกวดทุกคนก็จะโต้เถียงคัดค้านไม่ได้

2.4 กรณีได้คะแนนเท่ากัน

ถ้าผู้ประกวดหลายคนได้คะแนนเท่าดีเสมอกัน ให้นำบทบัญญัติแห่งมาตรา 364 วรรคสอง มาใช้บังคับแล้วแต่กรณี กล่าวคือ

ต้องแบ่งรางวัลให้แก่ผู้ประกวดที่ได้คะแนนเท่ากันให้ได้รับส่วนแบ่งรางวัลต่างๆ กัน

แต่ถ้ารางวัลนั้นมีสภาพแบ่งแยกไม่ได้ เช่น เป็นถ้วยรางวัลใบเดียว หรือตามคำโฆษณากำหนดไว้ว่ารางวัลนั้นจะให้แก่ผู้ชนะการประกวดเพียงคนเดียว ก็ต้องใช้วิธีจับสลาก

3. การโอนกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินที่สร้างขึ้นประกวด

ทรัพย์สินที่สร้างขึ้นประกวด เช่น ภาพถ่าย ภาพเขียน หนังสือ ฯลฯ โดยหลักทั่วไป ยังเป็นกรรมสิทธิ์ของผู้ประกวด เมื่อประกวดเสร็จแล้ว ต้องส่งคืนให้แก่ผู้ประกวด เว้นแต่ ผู้ให้คำมั่นได้ระบุไว้ในคำโฆษณาว่า ทรัพย์สินที่สร้างขึ้นประกวดนั้นให้ตกเป็นกรรมสิทธิ์ของผู้ให้คำมั่น เช่นนี้ ทรัพย์สินที่สร้างขึ้นประกวดจึงตกเป็นกรรมสิทธิ์ของผู้ให้คำมั่น